

УДК 616.12–005.4–073.55

ВЕЙВЛЕТ АНАЛІЗ МАП ЕЛІПТИЧНОСТІ ПОЛЯРИЗАЦІЇ ЛАЗЕРНИХ ЗОБРАЖЕНЬ МІОКАРДА ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ГОСТРОЇ КОРОНАРНОЇ НЕДОСТАТНОСТІ. СТАТИСТИЧНИЙ ПІДХІД

О.Я. Ванчуляк, В.Т. Бачинський, О.Г. Ушенко, Н.О. Максимчук

Буковинський державний медичний університет

Резюме. В роботі висвітлюються основні аспекти діагностики гострої коронарної недостатності за допомогою вейвлет аналізу мап еліптичності поляризації лазерних зображень міокарда.

Ключові слова: діагностика, вейвлет аналіз, судово-медична експертиза.

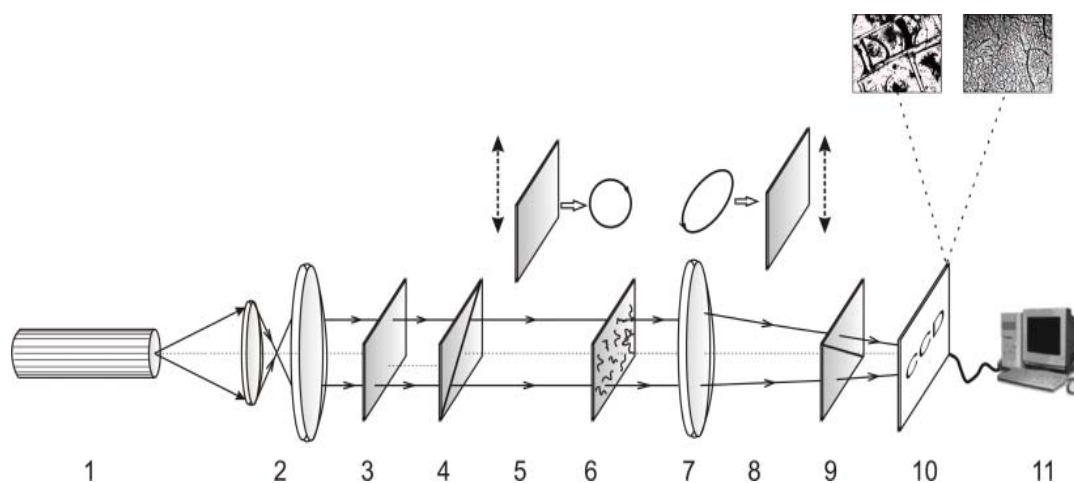
ВСТУП. Діагностика гострої коронарної недостатності (ГКН) у практиці судово-медичного експерта є досить складним завданням, тому на сьогодні обґрунтовується доцільність використання методу лазерної поляриметрії. Найбільш поширеним методом дослідження таких зображень є статистична оцінка координатних розподілів азимутів і еліптичності поляризації лазерних зображень біологічних тканин (БТ) [7-9]. Проте, застосування статистичного аналізу не дозволяє оцінювати локальні зміни структури оптико-анізотропних мереж протеїнових

кристалів. Тому актуальним завданням є розробка нових підходів до локального аналізу поляризаційно-неоднорідних зображень міокарда.

Метою роботи було дослідження можливостей локального вейвлет-аналізу з метою визначення статистичних параметрів, які характеризують вейвлет-коефіцієнти розподілу еліптичності поляризації лазерного зображення зрізу міокарда людини для діагностики настання смерті внаслідок гострої коронарної недостатності.

Матеріали і методи. Об'єктами дослідження були дві групи зрізів тканин міокарда. В першу групу входили зрізи міокарда трупів, померлих внаслідок хронічної ішемії (37 зразків); другу групу зрізи міокарда померлих внаслідок ГКН (40 зразків).

Дослідження проводилось за допомогою поляриметра традиційної оптичної схеми (мал. 1) [2,3].

Мал. 1. Оптична схема поляриметра:

1 – He-Ne лазер; 2 – коліматор; 3 – стаціонарна чвертьхвильова платівка; 4 – поляризатор; 5 – механічно рухома чвертьхвильова платівка; 6 – об'єкт дослідження; 7 – мікрооб'єктив; 8 – механічно рухома чвертьхвильова платівка; 9 – аналізатор; 10 – CCD камера; 11 – персональний комп'ютер.

Для кожного окремого пікселя визначалися чотири параметри вектора Стокса [5,6]:

$$\begin{aligned}
 S_1 &= I_0 + I_{90}; \\
 S_2 &= I_0 - I_{90}; \\
 S_3 &= I_{45} - I_{135}; \\
 S_4 &= I_{\otimes} - I_{\oplus}.
 \end{aligned}
 \tag{1}$$

$I_0; I_{90}; I_{45}; I_{135}$ - інтенсивності лінійно (з азимутами $0^\circ; 90^\circ; 45^\circ; 135^\circ$) та ліво - $I_{\oplus}$ і право - $I_{\otimes}$ циркулярно поляризованого випромінювання, пропущеного

системою чвертьхвильова пластинка – поляризатор.

Значення еліптичності поляризації обчислювалося за співвідношенням:

$$\beta(m \times n) = 0,5 \arcsin \left[\frac{S_4(m \times n)}{S_1(m \times n)} \right] \quad (2)$$

Розподіл еліптичності поляризації $\beta(x)$ розкладали в ряд за допомогою вейвлет – функції $\Psi_{ab}(x) = \Psi(ax - b)$, що утворена зміщенням b та масштабуванням a [4]:

$$\beta(x) = \sum_{a,b=-\infty}^{\infty} C_{ab} \Psi_{ab}(x) \quad (3)$$

Коефіцієнти такого розкладу визначалися за формулою:

$$C_{ab} = \int \beta(x) \Psi_{ab}(x) dx. \quad (4)$$

Результатом вейвлет – перетворення (3), (4) одномірного розподілу $\beta(x)$ став двомірний масив

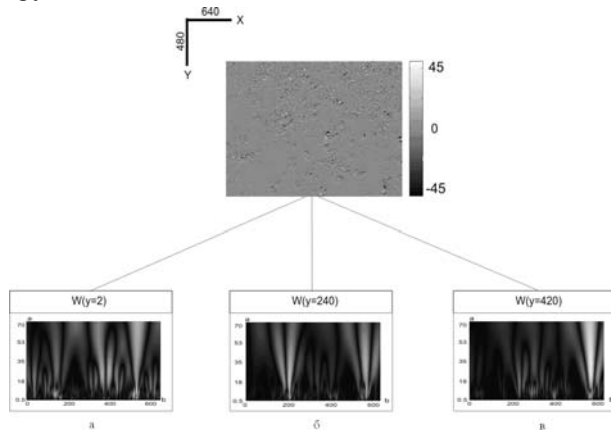
$$M_1 = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m |W_i|, \quad M_2 = \sqrt{\frac{1}{m} \sum_{i=1}^m W_i^2}, \quad M_3 = \frac{1}{M_2^3} \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m W_i^3, \quad M_4 = \frac{1}{M_2^2} \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m W_i^4. \quad (6)$$

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ.

Результатом лінійного $k1, \dots, km; k = 1 \div n$ сканування МНАТ - вейвлетом з кроком $b = 1 \text{ pix}$ та розмірами вікна $1 \mu m \leq a_{\min} \leq 70 \mu m$ було обчислення (співвідношення (3) – (5)) двовимірної сукупності вейвлет-коефіцієнтів

$$W_{a,b} = \begin{pmatrix} W(a_{\min}, b_1) & \dots & W(a_{\min}, b = m) \\ \dots & \dots & \dots \\ W(a_{\max}, b_1) & \dots & W(a_{\max}, b = m) \end{pmatrix}$$

для кожного k - го рядку пікселів світлочутливої площадки цифрової камери. Розподіли вейвлет-коефіцієнтів $W(a_{\min}; b = k1 \div km)$ поляризаційної мапи азимутів $\alpha(m \times n)$ поляризації лазерного зображення міокарда контрольної групи і групи 2 наведені на мал. 2 і 3.

Мал. 2. Розподіли вейвлет-коефіцієнтів $W(a_{\min}; b = k1 \div km)$ поляризаційної мапи

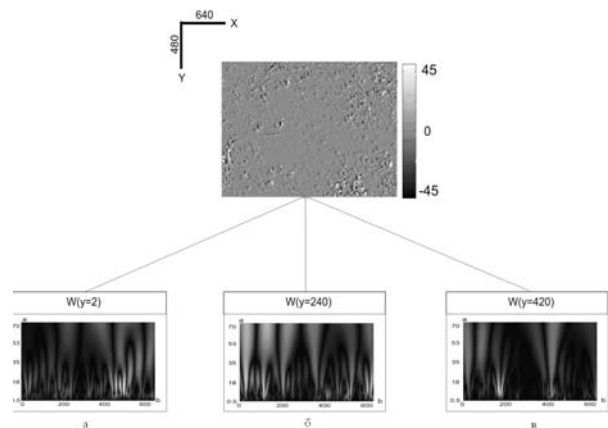
одномірного розподілу $\beta(x)$ став двомірний масив коефіцієнтів $W_{\beta}(a, b)$, які визначаються наступним співвідношенням:

$$W(a, b) = \frac{1}{|a|^{1/2}} \int_{-\infty}^{+\infty} f(\beta) \Psi\left(\frac{x-b}{a}\right) dx. \quad (5)$$

В роботі в якості вейвлет - функції ми використали МНАТ – функцію – друга похідна Гаусової функції.

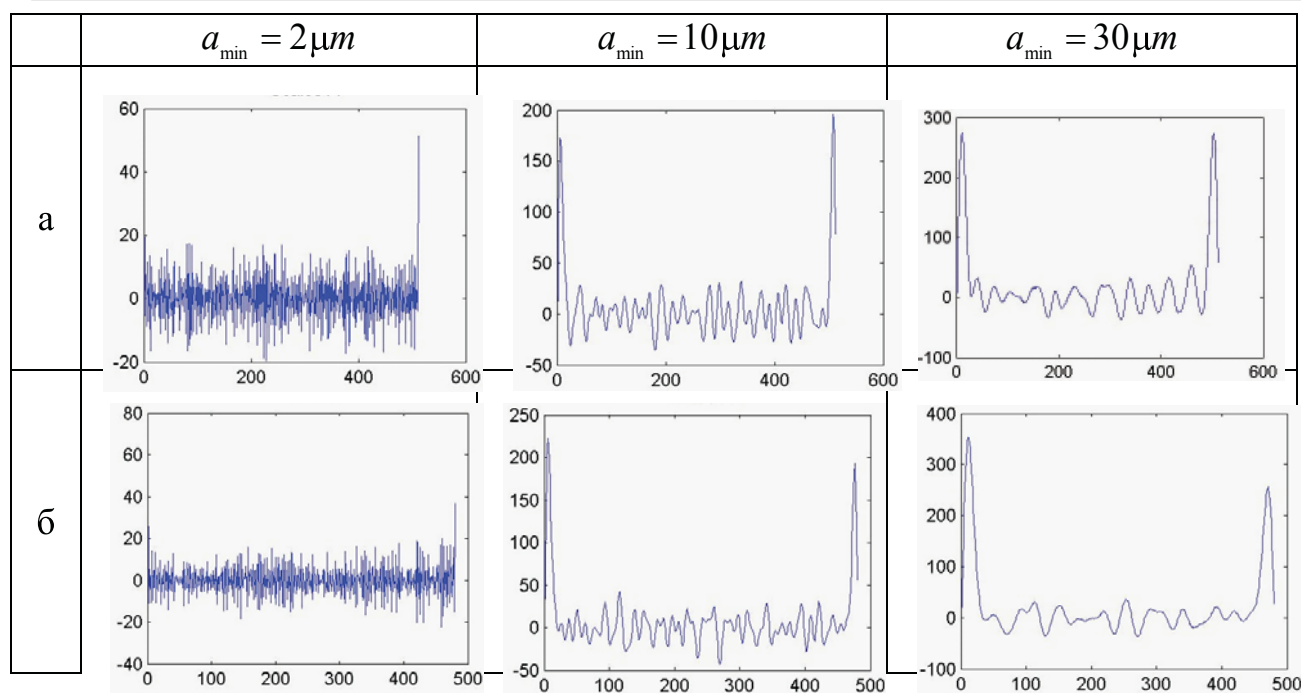
Для оцінки розподілів $W_{\alpha}(a, b = 1, 2, \dots, m)$ на різних масштабах a вейвлет – функції Ψ обчислювалася сукупність їх статистичних моментів 1–4-го порядків $M_{j=1;2;3;4}$ [1]:

азимутів $\alpha(m \times n)$ поляризації лазерного зображення міокарда контрольної групи

Мал. 3. Розподіли вейвлет – коефіцієнтів $W(a_{\min}; b = k1 \div km)$ поляризаційної мапи еліптичності $\beta(m \times n)$ поляризації лазерного зображення шару міокарда групи 2 для різних рядків $k = 2; 240; 420$ CCD - камери.

Розподіли величини вейвлет – коефіцієнтів $\bar{W}[(a_{\min} = 2 \mu m; 10 \mu m; 30 \mu m); (b = k1 \div km)]$ поляризаційної мапи еліптичності $\beta(m \times n)$ поляризації зображення міокарда: а) - групи померлих від хронічної ішемії; б) - групи померлих від ГКН наведені на мал. 4.

Мал. 4. Розподіли величини вейвлет – коефіцієнтів $\overline{W} [(a_{\min} = 2\mu m; 10\mu m; 30\mu m); (b = k1 \div km)]$ поляризаційної мапи еліптичності $\beta (m \times n)$ поляризації зображення міокарда: а) - групи померлих від хронічної ішемії; б) - групи померлих від ГКН.

Із одержаних даних видно, що розподіли вейвлет-коефіцієнтів $\overline{W} [(a_{\min} = 2\mu m; 10\mu m; 30\mu m); (b = k1 \div km)] (\beta)$ поляризаційних мап $\beta (m \times n)$ еліптичності поляризації лазерних зображень зрізів міокарда обох груп є індивідуальними для кожного масштабу ($a_{\min} = 2\mu m; 10\mu m; 30\mu m$) МНАТ - вейвлету.

Аналіз статистичних моментів 1–4-го порядків, які характеризують залежності $\overline{W} [(a_{\min} = 2\mu m; 10\mu m; 30\mu m); (b = k1 \div km)] (\beta)$ виявив різну динаміку зміни величин $M_{j=1;2;3;4}$ із збільшенням масштабу $a_{\min}$ МНАТ – вейвлету (таблиця 1).

Діапазони зміни статистичних моментів 1–2-го порядків лежать у межах - $M_1 = 1,15 \div 1,34$; $M_2 = 1,15 \div 1,35$ разів. Статистичні моменти вищих порядків зростають у межах $M_3 = 2,1 \div 2,3$ і $M_4 = 2,2 \div 4,9$ разів, відповідно.

Виявлені особливості статистичної і координатної структури розподілів вейвлет – коефіцієнтів поляризаційних мап лазерних зображень зрізів тканини міокарда, ми обґрунтовуємо, пов'язані із різним ступенем самоподібності розподілів напрямів оптичних осей ρ і фазових зсувів δ полікристалічних міозінових фібрилярних структур на різних масштабах аналізу ($a_{\min} = 2\mu m; 10\mu m; 30\mu m$) МНАТ – вейвлету.

Таблиця 1

Статистичні моменти 1–4-го порядків розподілу вейвлет–коефіцієнтів поляризаційних мап азимутів $\alpha (m \times n)$ лазерних зображень зрізів міокарда обох груп

Ішемічна хвороба серця			Гостра коронарна недостатність		
$a_{\min}$	M_j		$a_{\min}$	M_j	
$a_{\min} = 2\mu m$	M_1	$0,23 \pm 0,034$	$a_{\min} = 2\mu m$	M_1	$0,45 \pm 0,052$
	M_2	$0,39 \pm 0,045$		M_2	$0,17 \pm 0,021$
	M_3	$1,24 \pm 0,23$		M_3	$0,55 \pm 0,064$
	M_4	$1,76 \pm 0,27$		M_4	$0,72 \pm 0,083$

$a_{\min} = 10 \mu m$	M_j		$a_{\min} = 10 \mu m$	M_j	
	M_1	$0,31 \pm 0,034$		M_1	$0,51 \pm 0,057$
	M_2	$0,26 \pm 0,031$		M_2	$0,19 \pm 0,024$
	M_3	$2,35 \pm 0,34$		M_3	$2,76 \pm 0,38$
	M_4	$2,98 \pm 0,41$		M_4	$3,14 \pm 0,52$
$a_{\min} = 30 \mu m$	M_j		$a_{\min} = 30 \mu m$	M_j	
	M_1	$0,35 \pm 0,054$		M_1	$0,57 \pm 0,063$
	M_2	$0,22 \pm 0,028$		M_2	$0,13 \pm 0,015$
	M_3	$3,19 \pm 0,47$		M_3	$3,63 \pm 0,43$
	M_4	$3,46 \pm 0,51$		M_4	$4,21 \pm 0,54$

Порівняльний аналіз статистичної структури розподілів вейвлет-коефіцієнтів поляризаційних мап $\beta(m \times n)$ лазерних зображень гістологічних зрізів тканини міокарда обох груп виявив:

1) Суттєві відмінності (у межах 2,2 – 2,7 разів) величин статистичних моментів $M_{j=1;2;3;4}$, які характеризують розподіли $\overline{W}_{[(a_{\min}=2 \mu m)(b=k1 \div km)]}(\beta)$ на масштабі $a_{\min} = 2 \mu m$ МНАТ – вейвлету.

2) Суттєве зменшення розбіжностей величин статистичних моментів 3-го (у 1,3 – 1,6 рази) і 4-го (у 1,5 – 1,8 рази) порядків розподілів $\overline{W}_{[(a_{\min}=10 \mu m; 30 \mu m)(b=k1 \div km)]}(\beta)$ визначених для більших масштабів $a_{\min} = 10 \mu m; 30 \mu m$ МНАТ – вейвлету.

Виявлені відмінності статистичних моментів $M_{j=1;2;3;4}$, які характеризують розподіли $\overline{W}_{[(a_{\min}=10 \mu m; 30 \mu m)(b=k1 \div km)]}(\beta)$ можна пов'язати з тим, що гостра коронарна недостатність найбільш виразно виявляється у змінах оптико-фізичних властивостей тканини міокарда на малих масштабах міозинових структур.

ВИСНОВКИ:

1. За умов ішемії виявлено зростання показника двопронезаломлення парціальних кристалів міозину розупорядкованих за напрямками оптичних осей. Причому, така трансформація полікристалічної структури починається з малих розмірів ($d = 1 \mu m \div 50 \mu m$) структурних елементів полікристалічної мережі міокарда. Поляризаційно такі процеси виявляються у формуванні складних асиметричних розподілів еліптичності $\beta(m \times n)$

поляризації відповідних лазерних зображень шару міокарда у випадку гострої коронарної недостатності.

2. Власні дослідження дозволяють рекомендувати для діагностики гострої коронарної недостатності впровадження в практику вейвлет – аналізу координатних розподілів еліптичності поляризації лазерних зображень зрізів міокарда.

Література

1. **Angelsky O.V.** Investigation of 2D Mueller matrix structure of biological tissues for preclinical diagnostics of their pathological states / O.V. Angelsky, Yu. Ya. Tomka, A.G. Ushenko at all // J. Phys. D: Appl. Phys. 38. – 2005. - p. 4227-4235.
2. **Angelsky O. V.** Polarization-correlation mapping of biological tissue coherent images / O.V. Angelsky, A.G. Ushenko, Yu. A. Ushenko at all // J. Biomed. Opt. 10. – 2005.- No. 6, 064025.
3. **Angelsky O.V.** Polarization visualization and selection of biotissue image two-layer scattering medium / O.V. Angelsky, A.G. Ushenko, D.N. Burcovets, Yu. A. Ushenko // J. Biomed. Opt. 10. – 2005. - No. 1, 014010.
4. **Angelsky O.V.** Polarization reconstruction of orientation structure of biological tissues birefringent architectonic nets by using their Mueller-matrix speckle-images / O.V. Angelsky, A.G. Ushenko, Yu. A. Ushenko // J. Holography Speckle 2. – 2005. - p. 72-79.
5. **Boer J.F.** Review of polarization sensitive optical coherence tomography and Stokes vector determination / J.F. Boer, T. E. Milner // J. Biomed. Opt. 7. – 2005. - p. 359-371.
6. **Boer J.F.** Two dimensional birefringence imaging in biological tissue using phase and polarization sensitive optical coherence tomography /J.F. de Boer, T.E. Milner, J.S. Nelson // In: Trends in Optics and Photonics (TOPS): Advances in Optical

- Imaging and Photon Migration. OSA, Washington, DC, 1998.
7. **Ushenko A.G.** Laser Polarimetry of Biological Tissue. Principles and Applications, In: Coherent-Domain Optical Methods. Biomedical Diagnostics, Environmental and Material Science (V. Tuchin, ed.) / A.G. Ushenko, V. P. Pishak // Kluwer Academic Publishers, - 2004. - p. 67-93.
8. **Ushenko Yu. A.** Statistical structure of polarization-inhomogeneous images of biotissues with different morphological structures / Ushenko Yu. A // Ukrainian Journal of Physical Optics 6, – 2005.- No. 2. - p. 63-70.
9. **Ushenko A. G.** Wavelet-analysis of two-dimensional birefringence images of architectonics in biotissues for the diagnostics of pathological changes / A. G. Ushenko, D. N. Burkovets // J. Biomed. Opt. 9. – 2004. - No. 4. - p. 1023-1028.

ВЕЙВЛЕТ АНАЛИЗ КАРТ ЭЛЛИПТИЧНОСТИ ПОЛЯРИЗАЦИИ ЛАЗЕРНЫХ ИЗОБРАЖЕНИЙ МИОКАРДА ДЛЯ ДИАГНОСТИКИ ОСТРОЙ КОРОНАРНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ. СТАТИСТИЧЕСКИЙ ПОДХОД

О. Я. Ванчуляк, В. Т. Бачинский, А.Г. Ушенко, Н.А. Максимчук

Резюме. В работе освещены основные аспекты диагностики острой коронарной недостаточности с помощью вейвлет анализа карт эллиптичности

поляризации лазерных изображений миокарда.

Ключевые слова: диагностика, вейвлет анализ, судебно-медицинская экспертиза.

WAVELET ANALYSIS OF MAPS OF THE ELIPTICITY OF POLARIZATION FOR LASER IMAGES OF THE MYOCARDIUM IN ORDER TO DIAGNOSE ACUTE CORONARY INSUFFICIENCY, STATISTICAL APPROACH

O. Y. Vanchuliak, V.T. Bachinskyi, A. G. Ushenko, N.A. Maksimchuk

Resume. The paper ascertains the principal aspects of diagnosing acute coronary insufficiency by means of the wavelet analysis of the elepticity of

polarization for myocardial laser images.

Keywords: diagnostics, wavelet analysis, forensic medical examination.